

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.588/2012/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Simon D. Gábor ügyvéd ügyintézésével ... Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű és kk. III. rendű felperes neve (címe) III. rendű felpereseknek, a dr. Tóth Csaba ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (címe) I. rendű alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 11.P.21.335/2011/7. számú ítélete ellen a felperesek részéről 8. sorszám alatt előterjesztett és 9. sorszám alatt indokolt fellebbezés, valamint az I. rendű alperes részéről Pf.4. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

közbenső ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy az I. rendű alperes kártérítési felelősséggel tartozik a 2008. január hó 17. napján született Zs. G. genetikai rendellenességének fel nem ismerése miatt a felpereseket ért kárért. A kár összegszerűségére irányuló tárgyalás lefolytatása érdekében az iratokat az elsőfokú bíróságnak visszaküldi.

A felperesek és az I. rendű alperes oldalán felmerült fellebbezési eljárási költséget egyaránt 100 000 (egyszázezer) Ft-ban, a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összegét pedig 600 000 (hatszáz ezer) Ft-ban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. és a II. rendű felperesek élettársak, a III. rendű felperes a gyermekük.

A volt II. rendű alperes az I. rendű alperes alkalmazottja. A II. rendű alperes egyéni vállalkozóként szülész-nőgyógyászati magánpraxist is folytat, amelyhez az I. rendű alperes laboratóriumát és ultrahangvizsgálatát veszi igénybe. A II. rendű alperes jogosult A-típusú ultrahang-vizsgálat végzésére, és rendelkezik ugyan ultrahangvizsgáló berendezéssel, de az nem alkalmas a 11-13. heti, illetőleg a terhesség későbbi szakaszában szükséges vizsgálatok elvégzésére.

Az I. rendű felperest első terhességével 2003. január hó 20. napján **N. S-né** védőnő vette nyilvántartásba, aki a törzslap kitöltésekor a családban előforduló betegségek rovatot először kihúzta, majd mégis felvezette a Down-szindrómát, ugyanis eszébe jutott, hogy az I. rendű felperes családjában Down-szindrómás gyermek már született, és ezt kérdésre az I. rendű felperes megerősítette. Az I. rendű felperes első terhessége alatt a terhesgondozást orvosként a II. rendű alperes végezte, aki az előbbiekről tudomást szerezve az I. rendű felperest a Orvostudományi Egyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika genetikai tanácsadójába utalta. Ott az elvégzett ultrahang és biokémiai szűrővizsgálatok eredménye alapján megállapították, hogy az unokatestvér idős anyai életkorban fogant, így nagy valószínűséggel egyszerű 21-es triszómiáról van szó, ezért a prenatális kromoszóma analízist nem tartották indokoltnak azzal a megjegyzéssel, hogy a gravida nem is ragaszkodik a vizsgálatához. Az I. rendű felperes első terhességéből 2003. augusztus hó 15. napján egészségesen született meg a III. rendű felperes.

Az I. rendű felperes újabb terhességével 2007. június hó 19. napján kereste fel a II. rendű alperest az I. rendű alperes rendelőintézetében, aki másodlagos menstruáció-kimaradást állapított meg, majd a 2007. június hó 27. napján a rendelőintézetben végzett ultrahangvizsgálat alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes 6 hetes terhes. A törzslapot ezúttal **K-né K. M.** töltötte ki, akinek kérdésére az I. rendű felperes a családon belüli örökletes betegségről nem tett említést, s csak a jelzett asztmát és a magas vérnyomást jegyezte be. A terhesgondozást előbb **V. P-né**, majd **N. S-né** végezte, aki emlékezett az I. rendű felperes Down-terheltségére, ezért rákérdezett, hogy genetikai tanácsadásra miért nem ment el. Az I. rendű felperes - aki ekkor 19 hetes terhes volt - azt válaszolta, azért, mert minden eredménye - az AFP, a genetikai ultrahang, a nyaki redő mérés - jó lett, az első terhességekor amúgy sem volt semmi gond. A II. rendű alperes az I. rendű felperest a nőgyógyászati szakrendelésekre nem magánorvosi minőségében utalta be, az I. rendű felperes biztosítás alapján vette igénybe az ellátásokat.

2007. augusztus hó 15. napján az I. rendű alperes rendelőintézetében a II. rendű alperes az elvégzett ultrahangvizsgálat során normális vastagságú tarkóredőt mért, a 2007. szeptember hó 3. napi AFP vizsgálat eredménye 0,85 MoM értéket adott, ami normálisnak számít. 2007. október hó 1. napján az I. rendű alperes alkalmazásában álló **dr. M. G.**, aki genetikai ultrahang-szűrővizsgálat elvégzésére jogosító B-típusú minősítéssel rendelkezik, elvégezte a szülészeti ultrahangvizsgálatot, ennek során durva eltérésre utaló jelet nem

észlelt. 2007. október hó 31. napján a II. rendű alperes végzett a rendelőintézetben újabb szülészeti ultrahangvizsgálatot, amelynél 25 hetes várandóssági kornak megfelelő nagyságú élő, ép, betegség nélküli magzatot diagnosztizált. A II. rendű alperes által 2008. január hó 9. napján végzett szülészeti ultrahangvizsgálat tágabbnak tűnő gyomrot és tágult bélumeneket észlelt azzal, hogy hólyagtelődés nem volt látható. Ezt követően az I. rendű felperest a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának genetikai tanácsadójában gondozták, az itt 2008. január hó 16. napján kiadott lelet terhelő családi előzményről, kóros AFP-ről nem tett említést.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a II. rendű alperes az I. rendű felperes gondozása során még a genetikai ultrahangvizsgálatot megelőzően jelezte a genetikai tanácsadóban való részvétel indokoltságát, emlékezve a Down-szindrómás unokatestvérre. Az I. rendű felperes a genetikai tanácsadást nem tartotta szükségesnek, azon nem kívánt részt venni. A II. rendű alperes az I. rendű felperest nem sorolta fokozott kockázati tényezőjű terhes nőnek, az AFP értékét is normálisnak minősítette, csupán mindenki megnyugvására javasolta a genetikai tanácsadón való részvételt. A genetikai tanácsadáson való megjelenéshez orvosi beutaló szükséges. **V. P-né** és **N. S-né** védőnők rendelkeztek a II. rendű alperes által aláírt beutalókkal arra az esetre, ha a terhes nő a tanácsadást igénybe szeretné venni. Tőlük az I. rendű felperes beutalót nem igényelt, **V. P-né**nek a családjában előforduló Down betegséget meg sem említette.

Az I. rendű felperesnek 2008. január hó 17. napján született meg **Zs. G.** nevű gyermeke. A 2008. január hó 20. napi klinikai zárójelentés terhelő családi előzményekre nem utalt. A Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézete 2008. január hó 24. napján a gyermeknél 21-es triszómiát azonosított.

A felperesek módosított keresetükben az I. rendű alperest az I. rendű felperes javára 3 500 000 Ft, a II. rendű felperes javára 2 500 000 Ft, míg a III. rendű felperes javára 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 11.P.21.268/2008/52. szám alatt meghozott ítéletében a felperesek keresetét elutasította és kötelezte őket, hogy együttesen 15 napon belül fizessenek meg az I. rendű alperesnek bruttó 250 000 Ft és a II. rendű alperesnek bruttó 600 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 900 000 Ft kereseti illetéket és az előlegezett 231 900 Ft költséget az állam viseli.

A Debreceni Ítéltábla a felperesek és az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljárva a Pf.I.20.517/2011/9. szám alatt meghozott részítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét a II. rendű alperesnek fizetendő perköltség vonatkozásában helybenhagyta, míg az I. rendű alperessel szemben érvényesített kártérítési követelés tekintetében - a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a hatályon kívül helyezett rész vonatkozásában a felperesek és az I. rendű alperes

oldalán egyaránt 257 812 Ft másodfokú perköltség merült fel és 495 000 Ft fellebbezési eljárási illeték feljegyzésére került sor.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 7. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperesek keresetét elutasította és kötelezte őket, hogy fizessenek meg együttesen 15 napon belül az I. rendű alperesnek 510 000 Ft perköltséget, továbbá rendelkezése szerint a le nem rótt 900 000 Ft kereseti és 495 000 Ft fellebbezési eljárási illetéket, valamint az előlegezett 299 900 Ft költséget az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint az I. rendű alperes a terhesgondozás során az I. rendű felperest az elvárható gondossággal látta el, a szükséges vizsgálatokat elvégezték, az ultrahangvizsgálatok eredményei terheltségre nem utaltak, az AFP eredmény jó volt.

A lefolytatott bizonyítási eljárás nem támasztotta alá a felperesek azon állítását, hogy az I. rendű felperes gyermekénél sorsszerűen kialakult Down-szindróma időbeni felismerése érdekében a szükséges és lehetséges vizsgálatokat nem végezték el, továbbá a volt II. rendű alperes az I. rendű felperes figyelmét nem hívta fel a genetikai tanácsadáson való megjelenésre. A II. rendű alperes meghallgatása és a védőnők tanúvallomása alapján bizonyított, hogy az I. rendű felperest - emlékezve a családjában előforduló Down betegsége - felhívták a genetikai tanácsadáson való megjelenésre, amivel ő nem élt.

A szakértő meghallgatása alapján az elsőfokú bíróság a „normális” jelzésű ultrahangeredményt a Szülészeti-Nőgyógyászati Ultrahang Társaság körlevelére figyelemmel megfelelőnek minősítette. Annak nem volt jelentősége, hogy a normálisnak ítélt tarkóredő vastagság mellett milliméterben is feltüntetik-e a mért értéket. A II. rendű alperes és **dr. M. G.** alapos ultrahangvizsgálatot követően állapították meg a normális értéket. A szakértő álláspontja szerint a patkóbél elzáródását a 29. terhességi hét körül lehet észlelni, nem elvárás a 24. hét előtti észlelés. Amennyiben a második trimeszterben (14-26. hét) az ultrahangvizsgálat ilyen jelez, indokolt a magzati kromoszóma vizsgálata, ez a protokollbéli előírás azonban nem azt jelenti, hogy ultrahangvizsgálattal a második trimeszterben a patkóbél elzáródást vizsgálni kell.

Az I. rendű felperes családjában korábban 21-es triszómiával született gyermek. A 21-es triszómia nem örökletes, semmilyen kockázatot nem jelent. Az I. rendű felperes **Zs. G.** utónevű gyermekénél sorsszerűen kialakult betegség 24. hét előtti felismerhetősége végett az I. rendű alperes minden elvárható vizsgálatot elvégzett, valamint az I. rendű felperest a családi terheltség ismeretében a genetikai tanácsadás szükségességére és indokoltságára figyelmeztették, akinek a saját döntése volt, hogy azon nem vett részt.

Emiatt az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felpereseket perköltség megfizetésére, míg a költségmentességük folytán a kereseti illetéket és az előlegezett költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatásával az I. rendű alperes keresetük szerinti marasztalását, vagylagosan közbenső ítélet meghozatalát, ezek hiányában pedig az általuk fizetendő perköltség 150 000 Ft-ra történő leszállítását kérték. Perköltségigényüket a pertárgyérték 10 %-ában

határozták meg. Változatlanul állították, hogy az I. rendű felperest nem küldték el genetikai tanácsadásra, amelynek ellenkezőjét az I. rendű alperes nem bizonyította, a védőnők tanúvallomásából ugyanis ilyen következtetés nem volt levonható. Visszautaltak a korábbi fellebbezésükben írtakra azzal, hogy a tanúvallomások az orvosi dokumentáció hiányosságait nem pótolhatták. A szakértő változatlanul az utólagos okoskodás alapján állította, hogy sürgősségű volt az I. rendű felperes beutalása genetikai tanácsadásra, márpedig a 2003. évi lelet részleteit 2008. évben az I. rendű alperes részéről nem ismerték, sőt, 2003. évben is csupán az I. rendű felperes elmondása alapján valószínűsítették, hogy egyszerű 21-es triszómiáról van szó. Azzal, hogy nem rögzítették a tarkóredő vastagságát, mindössze annak normálisnak ítélt jellegét, az I. rendű alperes nem tudta bizonyítani a pontos mérés elvégzését, amúgy is az ezzel összefüggő körlevél nem kötelező érvényű, továbbá annak megfogalmazásából következően is fel kell tüntetni a mért értéket. Az I. rendű alperes azt sem igazolta, hogy a patkóbelet vizsgálta és ott mindent rendben talált, ezért a felelőssége emiatt is megalapozott.

Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben az első fokú ítélet részbeni megváltoztatásával a javára megállapított perköltség összegének felemelését kérte 800 000 Ft + áfa összegre, e tekintetben visszautalva a korábbi fellebbezésében írtakra. Ellenkérelmében az első fokú ítélet indokai alapján történő helybenhagyását kérte annak a felperes fellebbezésével támadott részében.

A felperesek a csatlakozó fellebbezési ellenkérelmükben visszautaltak a perköltség leszállítása iránti fellebbezési kérelmükre.

Az ítélet tábla a fellebbezést alaposnak találva a Pp. 213. §-ának (3) bekezdése alapján közbenső ítéletben megállapította a felperesek által érvényesített követelés jogalapjának a fennállását.

Az ítélet tábla Pf.I.20.517/2011/9. szám alatt meghozott részítéletében megjelölte, hogy a megismételt eljárásban mire kell a szakértőt megnyilatkoztatni, továbbá a volt II. rendű alperes tájékoztatási kötelezettségével összefüggő iránymutatást is adott, amellyel ellentétes álláspontot foglalt el az elsőfokú bíróság. Emellett a szakértő - akinek az alapszakvéleménye hiányosságokkal és tárgyi tévedéssel terhelt volt - változatlanul kitarzott az eredetileg kialakított véleménye mellett anélkül, hogy annak meggyőző magyarázatát adta volna, ám ez a jogalap fennállása tekintetében az érdemi döntés meghozatalát mégsem akadályozta az alábbiak miatt.

A Down-szindróma az egyik legelterjedtebb genetikai rendellenesség, amelynek a diagnosztizálása egyben a legegyszerűbb a terhesség során, amiből következően megelőzhető egy ilyen genetikai rendellenességgel terhelt újszülött világrahozatala a megfelelően elvégzett kromoszómavizsgálatok esetén.

A volt II. rendű alperes maga is azt állította, hogy a második terhességnél ismeretében volt a családban előfordult Down-szindrómának. Azt itt szükséges rögzíteni, hogy mind a mai napig nem tisztázott, miszerint az I. rendű felperes nagynénjének gyermeke egyszerű vagy örökletes (transzlokális) triszómiás Down-kórban szenvedett-e, hiszen erre irányuló vizsgálatra nem került sor, és a gyermek halála miatt ez a jövőben is kizárt. Azt az I. rendű

felperes második terhessége idején ugyancsak nem lehetett tudni, hogy gyermeke örökletes vagy sorsszerűen kialakult genetikai rendellenességgel fog megszületni, eleve azért nem, mert genetikai rendellenesség meglétére irányuló vizsgálat végzésére nem került sor. Emiatt abból a tényből, hogy a perbeli esetben egyszerű 21-es triszómiáról van szó, nem lehet a terhesség idejére vonatkozóan olyan következtetésre jutni, miszerint a transzlokális triszómia vizsgálata nem is lett volna indokolt. Amennyiben pedig az örökletes genetikai rendellenességre irányuló vizsgálatot elvégzik, az minden bizonnyal fényt derített volna a sorsszerűen kialakult rendellenességre, miáltal a vizsgálat és a meglévő rendellenesség közötti összefüggés megléte vitathatatlan.

A volt II. rendű alperes az I. rendű felperes genetikai tanácsadáson való részvételével kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről két ízben nyilatkozott: egyszer még beavatkozásként, másodszor már II. rendű alperesi pozícióban. Beavatkozásként ezt állította: „második alkalommal emlékeztem, hogy van a családban Down-szindrómás gyerek, ezért július 16-án javasoltam a genetikai ultrahangot” (11.P.21.268/ 2008/10.), amit nem rögzített az orvosi dokumentumokban. II. rendű alperesként már azt adta elő, hogy az előbbi vizsgálatot folyamatosan javasolta, először amikor megjelent az I. rendű felperes, majd 8 hetes terhesen, aztán augusztus 15-én és aznap a magánrendelésén is (11.P.21.268/2008/15.), amely tájékoztatások dokumentálása szintén elmaradt. Mindebből következően az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 13. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben rögzített tájékoztatási kötelezettség megsértése mellett az Eütv. 136. §-ának (1) bekezdésében és e tekintetben a (2) bekezdésének I) pontjában rögzített dokumentációs kötelezettség megsértéséről is szó van a perbeli esetben, amely utóbbi az egységes bírói gyakorlat szerint az egészségügyi szolgáltató terhén kerül értékelésre, és a dokumentációs hiányosságának pótlására a tanúvallomás nem alkalmas. A volt II. rendű alperes különböző perbeli pozícióban tett nyilatkozatai oly mértékben voltak ellentmondásosak, hogy azokra a tájékoztatási kötelezettség teljesítését megállapító tényállás nem volt alapítható.

A leletezés hiányosságával összefüggésben (a tarkóredő mérése) a szakértő azt a választ adta, hogy a korábbi perben kialakított álláspontja - ami szerint a leletben számszaki értéket is fel kell tüntetni - tankönyvi adatokon alapult, míg a jelen perben adott véleményének az alapja a fentebb már hivatkozott körlevél. Ezen körlevélből sem következik azonban, hogy a leletezés az I. rendű felperes esetében megfelelő lett volna, ugyanis aszerint is zárójelben kell feltüntetni a minősítést (normális avagy genetikaira való utalás), amiből következően ezt további adatnak kell megelőznie, s az pedig nem lehet más, mint a mért érték számszerű megjelölése. A mért érték kötelező feltüntetésének elmulasztása miatt nem ismert, hogy **dr. M. G.** milyen eredményt tartott normálisnak, s ezáltal a minősítés alapossága sem bizonyított.

Az első fokú ítélet patkóbél vizsgálatával kapcsolatban az alábbiakat tartalmazta (10. oldal első bekezdése): „A szakértő a meghallgatásakor részletesen kitért a patkóbél-elzáródás vizsgálatának módszerére, lehetőségére. Meggyőző álláspontja szerint a patkóbél elzáródást a 29. terhességi hét körül lehet észlelni. Nem elvárás a 24. hét előtti észlelés. Amennyiben a második trimeszterben (14-26. hét) az ultrahangvizsgálat patkóbél-elzáródást jelez, magzati kromoszóma vizsgálat indokolt. Ez a protokollbeli előírás azonban

nem azt jelenti, hogy ultrahangvizsgálattal a második trimeszterben a patkóbél elzáródást vizsgálni kell." Ellentmondásos ez a kijelentés, mert ha nem kell vizsgálni a patkóbél elzáródását, akkor nem is lehet honnan megállapítani ennek a tünetnek a meglétét, miáltal ez nem lehet indikációja a magzati kromoszómavizsgálatnak sem. A **P. Z.** szerkesztésében kiadott szülészet-nőgyógyászati tankönyv tételesen meghatározza, hogy az egyes trimeszterekben milyen magzati vizsgálatot kell elvégezni, amelybe beletartozik a patkóbél vizsgálata is. Ez alól nem jelenthet felmentést, hogy a patkóbél nem mindig ábrázolódik, ami adott esetben lehetetlenné is teszi annak vizsgálatát; ilyenkor ezt a körülményt kell rögzíteni, amelyből annyi legalább megállapítható, hogy a magzatot a patkóbél elzáródására vizsgálták.

Összességében a jogalap tekintetében az elsőfokú bírósággal ellentétben megállapítható volt, hogy az I. rendű alperes tájékoztatási és dokumentációs kötelezettségének sem tett eleget, hiányosan letelezett, ebből következően pedig elvette annak esélyét, miszerint a gyermek genetikai rendellenessége felismerhetővé váljon. Emiatt az I. rendű alperes a felelősség alól kimenteni sem tudta magát, ezért az ítélőtábla az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 348. §-ának (1) bekezdése szerint közbenső ítéletben (Pp. 213. §-ának (3) bekezdése) megállapította az I. rendű alperes kártérítési felelősségét a 2008. január hó 17. napján született III. rendű felperes genetikai rendellenességének fel nem ismerése miatt a felpereseket ért kárért; az összecszerűség vonatkozásában az elsőfokú bíróság az eljárást folytatni fogja.

Az ítélőtábla „a perköltségről való rendelkezésről a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban, ha a bíróság az ügyben részítélettel vagy közbenső ítélettel határoz” címmel kiadott 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II/3. pontjára figyelemmel a felek oldalán felmerült perköltség összegét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság fog dönteni az eljárást befejező határozatában. A felek jogi képviselőivel felmerült ügyvédi munkadíj összegét az ítélőtábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján meghatározott, de a rendelet 3. §-ának (6) bekezdése alapján a kifejtett tevékenységhez igazodóan mérsékelt összegben állapította meg. A feljegyzett fellebbezési illeték megállapítására ugyancsak sor került, mert az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. §-ának (1) bekezdésében írt kedvezmény nem volt alkalmazható, mivel az elsőfokú bíróság 11.P.21.268/2008/52. szám alatt meghozott ítéletében részbeni hatályon kívül helyezésére a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között került sor.

Debrecen, 2013. január hó 24. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő